

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ ЦЕНТР УКРАЇНИ

Вул.. Комінтерну, 1 м. Київ, 01032
Тел.: (044) 238-6260, Тел./факс: (44) 238-6259
e-mail: necu@i.kiev.ua; irina.stavchuk@necu.org.ua

№ 125-1/81

17.07.2008

**Міністру Охорони Навколишнього
Природного Середовища України
п. Георгію ФІЛІПЧУКУ**
03035 м. Київ, вул. Урицького 35
тел. 206-33-02
Копія: Кудіну Миколі Корнійовичу,
Тел: 206-33-08

Коментарі до проекту плану заходів щодо скорочення викидів парникових газів

Шановний Георгію Георгійовичу!

Національний екологічний центр України розглянув проект плану заходів щодо скорочення викидів парникових газів і пропонує до розгляду наступні коментарі до документу:

1. Відсутність стратегічного підходу.

В Україні досі відсутня Національна стратегія та програма дій по зниженню антропогенних викидів парникових газів та збільшенню їх абсорбції. Лише після формування комплексного бачення кліматоохоронної політики в Україні, розробки стратегії та програми дій готується план конкретних заходів.

Запропонований план заходів не має загальної мети для чого він готувався і чого буде досягнуто після його реалізації. Прикладом такої загальної мети може бути „Досягнення скорочення викидів парникових газів на X% від рівня 2006 року до 2012 року”.

2. Відсутність пояснення методології та процесу відбору проектів

В запропонованому плані відсутнє пояснення за якою методологією відділ супроводу Кіотського протоколу проводив відбір проектів: за якими принципами обиралися саме включені в план заявки і чи були альтернативні проекти на фінансування.

Також в запропонованому плані відсутнє пояснення процесу відбору проектів: які були умови подання заявок, де було анонсовано про конкурс проектів та протягом якого часу відбувався збір заявок, сама форма заявки, що підприємства повинні були заповнити.

Відсутня процедура моніторингу виконання проектів та використання коштів.

3. Хибний підхід фінансування конкретних проектів замість створення державного регулювання.

План заходів скорочення викидів парникових газів складається з низки проектів на конкретних підприємствах, які носять одиничний характер. Фінансування таких проектів на приватних підприємствах (більшість в запропонованому плані) є найбільш неефективним використанням бюджетних коштів, бо держава не повинна необґрунтовано фінансувати проекти на приватних підприємствах. В сукупності з непрозорістю процедури відбору проектів такий підхід створює нерівні умови для конкуренції.

Формування плану заходів скорочення викидів парникових газів за участю конкретних підприємств у вигляді одиничних проектів носить також обмежувачий характер: по-перше це ніяк не стимулює подальше запровадження заходів скорочення викидів парникових газів на інших об'єктах та обмежує участь інших підприємств, що не встигли подати заявку, в заходах після прийняття Плану в Кабінеті міністрів.

Натомість, роль міністерства охорони навколишнього середовища повинна полягати у запровадженні низки державних інструментів для стимулювання змін на підприємствах, в секторах енергетики, транспорту, сільського господарства, комунального господарства, будівництва, тощо.

Прикладами такої політики є:

- запровадження податку на викиди парникових газів;
- скасування державних субсидій для секторів викопного палива;
- впровадження внутрішніх систем торгівлі квотами, що обмежують обсяг викидів парникових газів на великих та середніх підприємствах;
- зобов'язання для енергетичних компаній виробляти певний відсоток електроенергії та тепла з відновлюваних джерел енергії;
- зобов'язання для продавців автомобільного пального продавати пальне з певним вмістом біопалива;
- створення системи пільгових тарифів для відновлюваних джерел енергії;
- впровадження державних стандартів для виробництва біопалива та стимулювання його використання на території України;
- впровадження більш жорстких стандартів енергозбереження для нових та реконструйованих будівель;
- впровадження високих податків на приватні автомобілі зі значними викидами парникових газів (в залежності від об'єму двигуна та каталізатору) та надання знижок при реєстрації енергоефективних, гібридних авто та авто на відновлюваному паливі;
- впровадження інформаційної політики для підприємств щодо заходів енергозбереження, реалізації концепції „чистого виробництва” та можливостей гнучких механізмів Кіотського протоколу, інших програм стимулювання енергозбереження в Україні.

Серед позитивних наслідків такої політики є:

- економічна вигода від зменшення затрат на енергію як результат заходів енергозбереження;
- зменшення забруднення повітря і, як наслідок, зменшення захворюваності населення, підняття рівня народжуваності, збільшення середньої тривалості життя населення;
- зменшення залежності від імпортованих джерел енергії (нафти, газу);
- збільшення зайнятості населення, так як розвиток альтернативних джерел енергії та енергозбереження є більш трудомісткими галузями;

4. Необхідність розмежування видів фінансування для різних форм організацій

Частина проектів із запропонованого плану є науково-дослідного характеру, частина з бюджетних організацій, частина з приватних. Відповідно, в залежності від виду організації повинні існувати різні форми фінансування: гранти, пільгове кредитування, тощо. Також повинні існувати різні інструменти розподілу такого фінансування: державні чи приватні інвестиційні фонди, банки тощо. Такий підхід забезпечить найбільш ефективне використання коштів.

5. Деякі проекти мають сумнівний ефект скорочення заявленого об'єму викидів парникових газів

Під час оформлення механізмів спільного впровадження дуже важливим елементом є розрахунок обсягу скорочення викидів, що виконується у відповідності до прийнятих методологій РКЗКООН. Є низка підстав вважати, що розрахунки по проектам даного плану були виконані дуже приблизно, або взагалі необґрунтовано.

Наприклад, яким чином створення Інгулецького екологічного коридору призведе до 600 000 тон скорочення викидів парникових газів до 2010 року (пункт 2); будівництво мінізаводу по виготовленню паливних тирсобрикетів потужністю 8 тис. тонн в рік (пункт 9) призведе до 6 600 тон скорочення CO_{2e}; виробництво біодизельного пального призведе до 1 тони скорочення CO_{2e} (пункт 11); створення системи ландшафтних заказників на порушених землях призведе до 1 млн тон скорочення CO_{2e} (пункт 15) – в той час, як з усіх деградованих земель (2.4 млн га) на території України можна досягнути максимум 12 млн тон скорочення CO_{2e} за умови життя лісу 80 років; тощо.

6. План заходів покриває лише частину областей України.

План заходів включає лише 17 областей України і місто Київ. Нагадуємо, що в Україні 24 області і план повинен містити заходи для усієї України, а не для обраних областей.

З повагою,

Ірина Ставчук
Координатор програми зі зміни клімату
Національного екологічного центру України